

IHS
RECREATION

**International Journal of
Holistic Health, Sports and Recreation**

İlköğretim İkinci Kademe “Ortaokulda” Okuyan Öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spor Dersine İlişkin Tutumlarının İncelenmesi

Bilgehan PEPE^{1*}, **Mustafa AYDIN²**, **Mustafa Can KÜÇÜK³**

¹Arş.Gör. İstanbul Gelişim Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, İstanbul, Türkiye

²Ömer Naci Bozkurt İlkokulu, Burdur, Türkiye

³Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Burdur, Türkiye

DOI:10.5281/zenodo.7487747

Öz

Bu araştırma, ilköğretim ikinci kademe “ortaokulda” okuyan öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spor dersine ilişkin tutumlarının belirlenmesi amacıyla yapılmıştır. Araştırmanın evreni Burdur ili il merkezi ve merkez köylerde ulaşılabilirlik durumuna göre seçilmiş devlet ve özel okullardan oluşmaktadır. Örneklem grubu ise bu okullarda 5.6.7 ve 8 sınıflarda okuyan 450 öğrenciden oluşmaktadır. Araştırmada veriler Yağcı (2012) tarafından geliştirilen “Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği” kullanılmıştır. Ölçek katılımcılara her sınıftan tesadüfi yöntemle belirlenen öğrencilere doldurtulmuştur. Elde edilen verilere istatistik işlem olarak frekans (%) dağılım ve Independent Samples Test işlemleri yapılmıştır. Elde edilen veriler sonucunda cinsiyet, okul türü ve ikamet yeri değişkenlerinde öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spor dersine yönelik tutumlarında $p<0,05$ manidarlık düzeyinde anlamlı farklılıkların olduğu tespit edilmiştir. Bu farklılıkların cinsiyet değişkeni bakımından erkeklere göre kızların, devlet okuluna göre, özel okulda öğrenim gören öğrencilerin, yerleşim yeri değişkeninde köylerde ikamet eden öğrencilere göre, şehir merkezinde ikamet eden öğrencilerin tutum düzeylerinin daha yüksek olmasından kaynaklandığı görülmektedir.

Anahtar kelimeler: İlköğretim, Beden Eğitimi ve Spor, Ders, Tutum

Investigation of The Attitudes of Primary Education Second Stage “Secondary School” Students Regarding Physical Education and Sports Lesson

Abstract

This research was conducted in order to determine the attitudes of the students studying in the secondary school "secondary school" towards the Physical Education and Sports lesson. The universe of the research consists of public and private schools selected according to accessibility in the city center and central villages of Burdur province. The sample group consists of 450 students studying in grades 5.6.7 and 8 in these schools. In the research, the “Physical Education Lesson Attitude Scale” developed by Yağcı (2012) was used. The scale was filled by randomly selected students from each class. Frequency (%) distribution and Independent Samples Test operations were applied to the obtained data as statistical operations. As a result of the data obtained, it was determined that there were significant differences at the $p<0.05$ significance level in the students' attitudes towards Physical Education and Sports course in the variables of gender, school type and place of residence. It is seen that these differences are due to the fact that the attitude levels of the students residing in the city center are higher than the girls in terms of the gender variable, the students studying in the public school and the private school in terms of the gender variable, and the students residing in the villages in the settlement variable.

Keywords: Primary Education, Physical Education and Sports, Lesson, Attitude

* Sorumlu yazar: Arş.Gör. Bilgehan PEPE, E-posta: bilgehanpepe1997@gmail.com

GİRİŞ

İnsanların en önemli özellikleri eğitim, öğretim ve araştırmalar ile sürekli kendilerini geliştirmeleri ve bu yolla elde ettikleri bilgi ve tecrübeleri de oluşturdukları çeşitli eğitim kurumları ile yeni nesillere aktarmalarıdır. Eğitimi yetişkinlerin yaşam tecrübesi ve araştırmalar ile elde ettikleri bilgilerin gelecek nesile aktarılması ve onlarda istendik davranışlar meydana getirmesi süreci olarak tanımlayabiliriz. Yetim (2000) eğitimi “bireyleri ve toplumları ideal bir yaşam biçimine ulaştırma, sahip olunan bilgi, becerileri planlı bir şekilde bir sonraki kuşağa aktarma ve bu aktarımı insan davranışları ve yaşantıları yoluyla değiştirme süreci” olarak tanımlamıştır (Yetim, 2000, 128-129). Erkal ise, “Eğitimi bilgi, davranış ve kabiliyetlerin geliştirilmesi ve kazandırılması için uygulanan sürekli faaliyetler dizisi” olarak tanımlamaktadır (Erkal vd.,1998, 115). Eğitimin amacı; beden, zihin, ahlak, ruh ve duygu bakımından dengeli ve sağlıklı bir şekilde gelişmiş bir kişiliğe ve karaktere, hür ve bilimsel düşünme gücüne, geniş bir dünya görüşüne sahip, insan haklarına saygılı, topluma karşı sorumluluk duyan, yapıcı ve yaratıcı kişiler yetiştirmektir (Karakoç ve Sezer, 2007). Eğitimin insanın yaşamı boyunca doğumundan ölümüne kadar sürdüğü ve esas amacının nitelikli insan yetiştirmek olduğunu söyleyebiliriz. Nitelikli insan, zihni gelişimi kadar yanında fiziksel, sosyal ve duygusal gelişim ile mümkün olacaktır. Bundan dolayı beden eğitimi, çağdaş eğitimin bir parçası olarak kabul edilmektedir. Tarihi süreçlerde, beden eğitiminin, genel eğitimin içerisinde ağırlığı ve önemi sosyal, ekonomik, siyasi ve kültürel değişim ve gelişmelere bağlı olarak değişik şekillerde algılandığını ve işlendiğini görüyoruz. Özellikle 20. yüzyıl içinde insanlar beden eğitimi ve sporu; kendilerini ifade etme, gerçekleştirme ve geliştirme yollarının çıkış kapısı olarak kabul etmişlerdir (Yetim, 2000, 128-129). Bu açıdan bakıldığında beden eğitiminin ve sporun genel eğitim bütünlüğü içinde nitelikli insan yetiştirmede önemli bir fonksiyonunu olduğunu söyleyebiliriz. Günümüzde beden eğitimi ve spor, yetişmekte olan nesillerin fiziksel, zihinsel, sosyal ve duygusal gelişimini amaç edinen, genel eğitimin tamamlayıcısı ve ayrılmaz bir parçası olarak bilinçli ve planlı bir şekilde yapılan faaliyetler olarak kabul edilmektedir (Yıldıran,1996, 37). Bireyler ilköğretim eğitimleri sürecinde, zihni eğitimleriyle birlikte hareket kabiliyetlerini de arttırmayı öğrenmelidirler. Çünkü bu dönemde bireyler ev çevresinden sosyal bir çevreye geçmişlerdir. Evde edindikleri alışkanlıklarına, okul yaşantısındaki yeni alışkanlıkları eklerler. İnsanların doğumundan ölümüne kadar olan safhasındaki hareketlerinde, okulda edindikleri alışkanlıkların önemi büyüktür. Ancak bireylerin her yönüyle sağlıklı bir gelişme gösterebilmesi, çok iyi hazırlanmış nitelikli bir genel eğitim alması ile mümkün olacaktır. Eğitim tüm organizmayı ilgilendiren ve bütünüyle bir zihinsel-bedensel ilişki olduğuna göre, zihin ve beden bir bütün olarak ele alınmalıdır. Çağdaş anlamda bir eğitim amaçlanması ve gerçekleşmesi için, öğrencinin zihinsel eğitimi yanında fiziksel eğitiminin de yapılması gereklidir. Beden eğitimi genel eğitimin bir parçası olarak değerlendirilmelidir. Zihinsel ve bedensel eğitim amaçları bakımından bir paralellik arz etmektedir. Her iki eğitim birbirini tamamlar niteliktedir (Tamer,1987, 3). O halde bireylerin tüm boyutları ile dengeli bir biçimde yetiştirilebilmeleri için eğitim ve öğretimde önemli olan fiziksel, duygusal ve sosyal gelişmelerine yardım edecek uygulamalara da yer verilmesi gerekmektedir (Öncü ve Cihan, 2012). Bununla en etkili yolu bireylerin eğitimleri sürecinde Beden Eğitimi ve Spor uygulamalarıdır. Bireylerin herhangi bir konu, olgu ve olaya ilişkin olumlu ya da olumsuz tutumu onlar için çok önemlidir. Tutum hayatta olup bitenler karşısında davranış ve tavırlarımızı kapsar, yaşam boyu geçirilen deneyimler ve yetişme tarzıyla ilişkilidir. Makanyeza,(2014) tutumu bilişsel, duyuşsal ve davranışsal

özelliklerin bütünü olarak tanımlamaktadır. Bireyin çevresi ve çevresinde yer alan kişiler değiştikçe, birey onlara karşı da belirli tutumlar sergiler. Tutum bilişsel, duyuşsal ve davranışsal bileşenleri kapsamakta ve oluşmaktadır (Hogg ve Vaughan, 2010; Eagly ve Chaiken, 2007). Bireyler bir olgu ve olaya karşı olumlu yargıya (tutuma) sahipse bunu davranışa dönüştürmesi daha kolay, olumsuz bir yargıya sahip ise davranışa dönüştürmesi daha zor olacaktır. Bireylerin herhangi bir konuda aldıkları eğitimin etkili ve verimli geçmesi onların aldıkları derse yönelik tutumları ile doğru orantılıdır. Bu tüm derslerde olduğu gibi beden eğitimi ve spor dersinde de aynıdır. Okullarda eğitim gören öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarının olumlu olması ders etkinliklerinin verimli işlenmesini sağlayıp dersin özel ve genel amaçlarına ulaşmasını kolaylaştırabilir veya öğrencilerin gelecekteki çeşitli fiziksel aktivitelere gönüllü katılımlarını sağlayabilir (Demirhan ve Altay, 2001). Bu durumun tersine, beden eğitimi dersine ilişkin tutumları olumsuz olan öğrenciler dersin verimini düşürebilir, derse katılmayabilir, derse önem vermeyebilir veya dersin işlenişinde çeşitli sorunlar çıkartabilir. Beden eğitimi dersine ilişkin tutumlara etki eden değişkenlerin olduğu herkesçe bilinmekte ve bunlar mevcut bulunmaktadır. Buna göre beden eğitimi derslerine ailenin yanı sıra arkadaş, toplum grupları, öğretmen ve antrenör tarafından verilen destekler ile küçükken düzenli olarak bir sportif faaliyete katılma fırsatı ve medya dediğimiz televizyon fiziksel etkinliğe çocukların olumlu tutum geliştirmesinde etkili olan yollardır (Özer ve Aktop, 2003). Bunun yanı sıra başarı ve tutum arasındaki ilişkiyi inceleyen birçok çalışma, öğrencilerin bir derse yönelik tutumu ile öğrencinin o dersteki başarısı arasında olumlu bir ilişki olduğunu göstermiştir (Peker ve Mirasyedioğlu 2003). Eğitim kurumlarımızda beden eğitimi derslerinin uygulanış şekline baktığımızda, beden eğitimi derslerinin plan ve programları hazırlanırken Milli Eğitim Bakanlığının belirlemiş olduğu ve okullara gönderdiği programların esas alındığını, uygulanırlık düzeyine bakılmadığını ve programların içerisinde diğer kültür derslerinin daha ağırlıklı işlenmesi öngörüldüğünden dolayı beden eğitimi derslerine yeterli zaman ayrılmadığı görülmektedir. Ülkemizde de beden eğitimi konusunda otoritenin vermesi gereken önem her boyutuyla ortaya çıkmaktadır. Gelecek nesillerin sağlıklı, başarılı ve her bakımdan güçlü olması, onlara verilecek iyi bir eğitimle olabilir. Beden eğitimi bunun gerçekleşmesi için önemli bir araçtır. Bunun için beden eğitimine verilecek önem gelecek nesillerin sağlam, sağlıklı, güvenli, ahlaklı yetişmeleri için önemli bir yatırımdır (Çobanoğlu,1992,10-11). Bu da ancak eğitim kurumlarında beden eğitimi dersine vereceğimiz önemle ve öğrencilerin bu derse yönelik olumlu tutum geliştirmeleri ile gerçekleştirilebilir. Araştırma bireylerin eğitimlerinde genel eğitimin ayrılmaz bir parçası olan ve eğitimin bir tamamlayıcısı olarak kabul edilen beden eğitimi ve spor dersine yönelik öğrencilerin tutumlarının belirlenmesi ve onların derse yönelik olumlu tutum sergilemelerinin sağlanması açısından önem arz etmektedir. Bu çalışmada. İlköğretim öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarının incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda aşağıda belirtilen alt problemlere cevap aranacaktır.

- Katılımcılarda cinsiyetler açısından, beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumları arasında bir farklılıklar var mıdır?
- Katılımcıların öğrenim gördüğü okul türü açısından beden eğitimi dersine ilişkin tutumları arasında farklılıklar var mıdır?
- Katılımcıların ikamet ettikleri yer açısından beden eğitimi dersinin ilişkin tutumları arasında farklılıklar var mıdır?

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Bu çalışmada genel tarama yöntemi kullanılmıştır. Bu model betimsel araştırma yöntemlerinden biri olarak bilinmektedir. Uygulanan bu model geçmişte veya bulunduğumuz zamanda var olan bir durumu, olduğu şekli ile anlatmayı esas alan yöntemdir (Karasar, 1994).

Evren-Örneklem (Çalışma Grubu)

Araştırmanın evreni, Burdur ili il merkezi ve köylerinden ulaşılabilirlik durumuna göre seçilmiş devlet ve özel ilköğretim okulları ikinci kademe de öğrenim gören öğrencilerden oluşmaktadır. Araştırmanın örneklem grubu ise, evreni temsil edecek şekilde gönüllülük esasına göre belirlenmiş 450 öğrenciden oluşmaktadır.

Veri Toplama Araçlar

Araştırmada Yağcı (2012) tarafından geliştirilen ‘Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği’ veri toplama aracı olarak kullanılmıştır. Kullanılan ölçek likert tipi “kesinlikle katılıyorum”, “katılıyorum”, “kısmen katılıyorum”, “katılmıyorum” ve “kesinlikle katılmıyorum” olmak üzere beş derecelidir. Likert tipi ölçekler kişilik, tutum ve çeşitli davranışları ölçen konularda yaygın olarak kullanılmaktadır (Özgüven, 1999, 362).

Araştırma Yayın Etiği

Çalışmada etik kurul izni ve/veya yasal ya da özel izin alınmasını gerektirecek herhangi bir durum yoktur. Bu sebeple etik kurula başvurulmamış olup tüm sorumluluk yazarlara aittir.

Verilerin Toplanması

Anketler örneklem gurubuna, tesadüfi yöntemle bire bir görüşülerek uygulanmıştır. Bu şekilde elde edilen 510 anket gözden geçirildikten sonra hatasız olarak doldurulan toplam 450 anket değerlendirmeye alınmıştır.

Verilerin Analizi

Araştırma sonucunda elde edilen veriler değerlendirilmek üzere uygun istatistik programa aktarılarak istatistik işleme tabi tutulmuştur. İstatistik işlem olarak, tanımlayıcı istatistiklerden frekans(%) değişkenler arası farklılıkların tespiti için Independent Samples t test, işlemleri yapılmıştır. Değişkenler arası yorumlarda 0.05 güven aralığı kabul edilerek anlamlılık düzeylerine bakılmıştır.

BULGULAR

Tablo 1. Katılımcıların Demografik Dağılımları

Değişkenler		N	%
Cinsiyet	Kadın	220	48,9
	Erkek	230	51,1
	Toplam	450	100,0
Okudukları okul	Devlet okulu	300	66,7
	Özel okul	150	33,3
	Toplam	450	100,0
İkamet Yeri	Şehir merkezi	300	66,7
	Köy	150	33,3
	Toplam	450	100,0

Tablo 1’de katılımcıların demografik özellikleri sorgulanmıştır. Bu sorguya göre katılımcıların %51,1’i erkek, %48,9’u kadın olduğu, %66,7’si devlet okulunda, %33,3’ü özel okulda okudukları, %66,7’sinin şehir merkezinde, %33,3’ünün ise köyde ikamet ettikleri görülmektedir.

Tablo 2. Katılımcıların Beden Eğitimi ve Spor Dersine İlişkin Tutumlarının Cinsiyet Değişkenine Göre “Independent Samples Test” Dağılımı

Değişkenler	n	x	df	t	p	
Cinsiyet	Kadın	220	2,6752	448	3,266	0,001*
	Erkek	230	2,5666			

P<0,05*

Tablo 2’de katılımcıların cinsiyet değişkenine göre Beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumları ortalama puanlarının karşılaştırmalı istatistik dağılımları görülmektedir. Bu dağılımlara göre, [t(448)=3,266, p=0,001] p<0.05 olarak bulunmuştur. Bu değerlerde istatistiksel olarak anlamlıdır. Yani cinsiyetler arası Beden eğitimi ve spor dersi tutum ortalama puanları arasında anlamlı farklılık bulunmaktadır. Ortalama puanlara baktığımızda, Kadın katılımcıların [X=2,6752], Erkek katılımcıların [X=2,5666] olduğu görülmektedir. Bu puanlara göre katılımcıların genel olarak Beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarının orta düzeyde olduğunu ancak kadınların erkeklere göre tutum puanlarının daha yüksek olduğunu söyleyebiliriz.

Tablo 3. Katılımcıların Beden Eğitimi ve Spor Dersine İlişkin Tutumlarının Okul Türü Değişkenine Göre “Independent Samples Test” Dağılımı

Değişkenler		n	x	df	t	p
Okul Türü	Devlet okulu	300	2,5423	448	-6,834	0,000*
	Özel okul	150	2,7745			

P<0,05*

Tablo 3’de katılımcıların okul türü değişkenine göre Beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumları sorgulanmıştır. Bu sorguya göre, [t (448)=-6,834, p=0,000] p<0.05 olarak bulunmuştur. Bu değerlerde istatistiksel olarak oldukça anlamlıdır. Yani katılımcıların okudukları okul türü değişkeninde Beden eğitimi ve spor dersi tutum ortalama puanları arasında anlamlı farklılık bulunmaktadır. Ortalama puanlara baktığımızda, özel okulda okuyan katılımcıların [X=2,7745] iken, devlet okulunda okuyan katılımcıların ise [X=2,5423] olduğu görülmektedir. Bu puanlara göre katılımcıların genel olarak Beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarının orta düzeyde olduğunu ancak özel okul öğrencilerinin, devlet okulu öğrencilerine göre tutum puanlarının daha yüksek olduğunu söyleyebiliriz.

Tablo 4. Katılımcıların Beden Eğitimi ve Spor Dersine İlişkin Tutumlarının İkamet Yeri Değişkenine Göre “Independent Samples Test” Dağılımı

Değişkenler		n	x	df	t	P
İkamet Yeri	Şehir merkezi	300	2,6515	448	2,694	0,007*
	Köy	150	2,5561			

P<0,05*

Tablo 4’te katılımcıların ikamet yeri değişkenine göre Beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumları sorgulanmaktadır. Bu sorguya göre, [t(448) =2,694,p=0,007] p<0.05 olarak bulunmuştur. Bu değerlerde istatistiksel olarak anlamlıdır. Yani katılımcıların ikamet yeri değişkeninde Beden eğitimi ve spor dersi tutum ortalama puanları arasında anlamlı farklılık bulunmaktadır. Ortalama puanlara baktığımızda ise, şehir merkezinde ikamet eden katılımcıların [X=2,6515] iken, köyde ikamet eden katılımcıların ise [X=2,5561] olduğu görülmektedir. Bu puanlara göre katılımcıların genel olarak Beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarının orta düzeyde olduğunu ancak şehir merkezinde ikamet eden katılımcıların, köyde ikamet eden katılımcılara göre tutum puanlarının daha yüksek olduğunu söyleyebiliriz.

TARTIŞMA VE SONUÇ

İlköğretim ikinci kademe “ortaokulda” okuyan öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarının incelenmesi amacıyla yapılan bu çalışmaya toplam (n.450) öğrenci katılmıştır. Bunlardan %51,1’i erkek, %48,9’u kadın olduğu, %66,7’si devlet okulunda, %33,3’ü özel okulda okudukları, %66,7’sinin şehir merkezinde, %33,3’ünün ise köyde ikamet ettikleri görülmektedir (Tablo 1).

Katılımcıların cinsiyet değişkenine göre beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarını incelediğimizde, tutum ortalama puanlarının karşılaştırmalı istatistik analizinde [$t(448)=3,266$, $p=0,001$] $p<0.05$ olarak bulunmuştur. Bu değerde istatistiksel olarak anlamlıdır. Yani cinsiyetler arası Beden eğitimi ve spor dersi tutum ortalama puanları arasında anlamlı farklılık bulunmaktadır. Ortalama puanların kadın katılımcılarda [$X=2,6752$], erkek katılımcılarda [$X=2,5666$] olduğu görülmektedir (Tablo 2). Bu puanlara göre katılımcıların genel olarak Beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarının orta düzeyde olduğunu ancak kadınların erkeklere göre tutum puanlarının daha yüksek olduğunu söyleyebiliriz. Gürsoy, Gürsoy, Zekioğlu ve Çamlıyer, (2020); Yücekaya, (2020); Karaman, (2019); Şentürk, (2019); Çolak (2019); Colquitt, Walker, Langdon, McCollum ve Pomazal, (2012); Çelik ve Pulur, (2011); Başer (2009); Hünük, (2006); Taşgın ve Tekin, (2009); Yapmış oldukları benzer çalışmalarındaki cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık gösteren araştırma bulguları çalışmamızın sonuçlarıyla paralellik göstermektedir. Diğer yandan, Biçer, (2021); İnan,(2019); Kılıç ve Çimen, (2018); Balyan, Yerlikaya Balyan ve Kiremitçi, (2012); Gürbüz ve Özkan, (2012) ; Taşmektepligil, Yılmaz ve İmamoğlu, (2006); Stelzer, Ernest, Fenster ve Langford, (2004); cinsiyet değişkenine göre beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlar arasında anlamlı farklılık olmadığı bulguları ile Uslu ve Özlü,(2022); Zeng, Hipscher ve Leung, (2011), Kılıç, Uğurlu ve Cenik, (2018); Hekim ve Tokgöz, (2017); Dağdemir, (2018); Kaya-Sarıdede, (2018), yapmış oldukları çalışmalarındaki erkeklerin öğrencilerin kadın öğrencilere göre beden eğitimi ve spor dersine ilişkin sergiledikleri tutum puanlarının yüksek olduğu bulgu sonuçları çalışmamızın sonucu ile zıtlık göstermektedir.

Katılımcıların okul türü değişkenine göre Beden Eğitimi ve Spor dersine ilişkin tutumları arasında anlamlı farklılık olduğu belirlenmiştir. İstatistiksel sonuçlar incelendiğinde tutum ortalama puanlarının karşılaştırmalı istatistik analizinde [$t(448)=-6,834$, $p=0,000$] $p<0.05$ olarak bulunmuştur. Bu değerlerde istatistiksel olarak oldukça anlamlıdır. Ortalama puanlara baktığımızda, özel okulda okuyan katılımcıların [$X=2,7745$] iken, devlet okulunda okuyan katılımcıların ise [$X=2,5423$] olduğu görülmektedir (Tablo 3). Bu puanlara göre katılımcıların genel olarak Beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarının orta düzeyde olduğunu ancak özel okul öğrencilerinin, devlet okulu öğrencilerine göre tutum puanlarının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Bunu özel okulların, devlet okullarına göre spor alt yapı ve imkanların daha fazla olması ve buna bağlı olarak özel okul öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spora yapma fırsatının daha fazla olmasından kaynaklandığını söyleyebiliriz.

Katılımcıların ikamet yeri değişkenine göre Beden eğitimi ve spor dersi tutumuna ilişkin verdikleri cevaplarda [$t(448) =2,694$, $p=0,007$] $p<0,05$ olarak bulunmuştur. Bu değer istatistiksel olarak anlamlıdır. İkamet yerine göre verilen cevapların ortalama puanlara baktığımızda ise, şehir merkezinde ikamet eden katılımcıların [$X=2,6515$] iken, köyde ikamet eden katılımcıların ise [$X=2,5561$] olduğu görülmektedir (Tablo 4). Bu puanlara göre katılımcıların genel olarak Beden Eğitimi ve Spor dersine ilişkin tutumlarının orta düzeyde olduğunu ancak şehir merkezinde ikamet eden katılımcıların, köyde ikamet eden katılımcılara

göre tutum puanlarının daha yüksek olduğu görülmektedir. Bu sonucu şehir merkezinde ikamet eden öğrencilerin, köyde oturan öğrencilere göre beden eğitimi ve spor yapma imkân ve fırsatının daha fazla olmasından kaynaklandığını söyleyebiliriz.

Araştırma kapsamında elde edilen bulgular sonucunda, ilköğretim ikinci kademe “orta” okulda okuyan öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutum puanlarının, genel olarak orta ve üzeri düzeyde olduğunu, cinsiyet değişkeninde kadınların erkeklere göre, okunan okul türünde, özel okulların, devlet okuluna göre, ikamet edilen yere göre ise, il merkezinde ikamet edenlerin, köylerde ikamet edenlere göre daha yüksek olduğunu söyleyebiliriz.

Araştırma bulgu ve sonuçlarına göre şu önerilerde bulunabiliriz;

- Öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarının olumlu yönde artırılması için ders içeriğinin çeşitlendirilmesi, beden eğitimi ve spor yapılacak spor salonu, alanı, malzeme ve materyaller sağlanmalı, beden eğitimi ve sporun bireyler üzerindeki yarar ve faydaları hakkında bilgilendirmeler yapılmalı.
- Köyde ikamet eden öğrencilerin beden eğitimi ve spora olan tutumlarının yükseltilmesi amacıyla köy okullarının Beden Eğitimi ve Spor dersine yönelik ders araç gereçlerinin teminine özen gösterilip, öğrencilerin spor faaliyetlerine katılmaları ayrıca desteklenmeli.
- Devlet okullarında öğrenim gören öğrencilerin tutumlarının yükseltilmesi amacıyla bu derse yönelik olarak kullanılan okul bölümlerinin (okul bahçesi, kapalı ve açık spor salonları) iyileştirilmesine öncelik verilmeli.
- Bu araştırma konusu ve benzer araştırmalar evren ve örneklem büyütülerek çeşitli zamanlarda yapılmalı.

Çıkar Çatışması: Bu çalışma kapsamında yazarlar arasında herhangi bir kişisel ve finansal çıkar çatışması olmadığını beyan ederiz.

Araştırmacıların Katkı Oranı Beyanı: Araştırma Dizaynı-BP, Verilerin Toplanması-BP;MA;MCK, istatistik analiz- BP;MA;MCK, Makalenin hazırlanması, BP;MA;MCK

Etik Kurul İzni ile ilgili Bilgiler: Çalışmada etik kurul izni ve/veya yasal ya da özel izin alınmasını gerektirecek herhangi bir durum yoktur.

KAYNAKLAR

- Balyan, M., Yerlikaya Balyan, K. ve Kiremitçi, O. (2012). Farklı Sportif Etkinliklerin İlköğretim 2. Kademe Öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersine Yönelik Tutum, Sosyal Beceri ve Öz yeterlik Düzeylerine Etkileri. *Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dergisi*, 196-201.
- Başer, S. A. (2009). Öğretmen Niteliklerinin Beden Eğitimi Dersi Alan Öğrencilerin Bu Derse Karşı Olan Tutumlarına Etkisi. Yüksek Lisans Tezi: T.C. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.
- Biçer, Ş. (2021). Lise Düzeyinde Öğrenim Gören Öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spor Dersine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi (Siirt-Kurtalan Örneği). Yüksek Lisans Tezi: T.C Bursa Uludağ Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı, Bursa.
- Colquitt, G., Walker, A., Langdon, J. L., McCollum, S. & Pomazal, M. (2012). Exploring Student Attitudes Toward Physical Education and Implications For Policy. *Sport Scientific and Practical Aspects*, 9(2), 5-12.
- Çelik, Z. ve Pular, A. (2011). Ortaöğretim Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spora İlişkin Tutumları. *Van Yüzüncüyıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi Özel Sayısı*, 115-121.
- Çobanoğlu, Y. (1992). “Çocuk Eğitiminde Spor Olgusunun Tarihsel Gelişimi” Buca Eğitim Fakültesi Yayını, *Eğitim Bilimleri Dergisi*, Beden Eğitimi ve Spor Özel Sayısı, Yıl.1, Sayı.1, Milli Eğitim Basımevi, Ankara, 1992.
- Çolak, F. Ş. (2019). Ortaokul Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spor Dersine Yönelik Tutumlarının Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi (Erzurum İli Örneği). Yüksek Lisans Tezi: T.C. Atatürk Üniversitesi Kış Sporları ve Spor Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Ana Bilim Dalı Beden Eğitimi ve Spor Eğitimi Bilim Dalı, Erzurum.
- Dağdemir, R. (2018). Farklı tür liselerdeki öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarının karşılaştırmalı olarak incelenmesi: *Erzurum İli Örneği*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, İbrahim Çeçen Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ağrı.
- Demirhan, G. ve Altay, F. (2001). Lise Birinci Sınıf Öğrencilerinin Beden Eğitim ve Spora İlişkin Tutum Ölçeği II. *Spor Bilimleri Dergisi*, 12, (2), 9-20.
- Eagly, A. H. & Chaiken, S. (2007). The advantages of an inclusive definition of attitude. *Social cognition*, 25(5), 582-602.
- Erkal, M. E., Güven, Ö., ve Ayan, D. (1998). *Sosyolojik Açından Spor*, Derya Yayınları, İstanbul.
- Gürbüz, A. ve Özkan, H. (2012). İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spor Dersine. *Pamukkale Spor Bilimleri Dergisi*, 78-89.
- Gürsoy, S., Gürsoy, R., Zekioğlu, A. ve Çamlıyer, H. (2020). Ortaokul Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spor Dersine Yönelik Tutumları ile Öğrenmeye Karşı Sorumluluk Davranışları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Uluslararası Akademik Psikolojik Danışma ve Rehberlik Araştırmaları Dergisi*, 9-17.
- Hekim, M. ve Tokgöz, M. (2017). Lise öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarının cinsiyet değişkenine göre incelenmesi (Burdur Örneği). *Uluslararası Spor Bilimleri Dergisi*, 3(1), 11-16.
- Hogg, M. A. & Vaughan, G. M. (2010). *Essentials of social psychology*. England: Pearson Education Limited Edinburgh.
- Hünük, D. (2006). Ankara İli Merkez İlçelerindeki İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersine İlişkin Tutumlarının Sınıf Düzeyi, Öğrenci Cinsiyeti, Öğretmen Cinsiyeti ve Spora Aktif Katılımları Açısından Karşılaştırılması. Yüksek Lisans Tezi: T.C. Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

- İnan, S. A. (2019). Üstün Yetenekli ve Normal Gelişim Gösteren Öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spor Dersine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi: T.C. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Anabilim Dalı, Ankara.
- Karakoç, İ. ve Sezer, A. (2007). İlköğretim II. kademe sosyal bilgiler dersi coğrafya konularının öğretiminde çoklu zekâ uygulamalarının akademik başarıya etkisi. *Turkey Social Researches Journal*. 2, 9-20.
- Karaman, E. (2019). Ortaokul Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spor Dersine Karşı Tutumlarının Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi (Erzurum İl Örneği). Yüksek Lisans Tezi: T.C. Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Erzincan.
- Karasar, N. (1994). Bilimsel araştırma yöntemi: Kavramlar, ilkeler, teknikler. Anı Yayıncılık.
- Kaya-Sarıdede, Ş. (2018). Ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının incelenmesi. Yüksek lisans tezi, İstanbul Gelişim Üniversitesi, İstanbul.
- Kılıç, T. ve Çimen, P. N. (2018). Ortaokul ve Lise Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spor Dersine Karşı Tutumlarının İncelenmesi, *Akdeniz Spor Bilimleri Dergisi*, 1(1),1-13.
- Kılıç, T., Uğurlu, A. ve Cenik, D. (2018). Lise Birinci Sınıf Öğrencilerinin Beden Eğitimi Ve Spor Eğitimi Dersine Karşı Tutumlarının İncelenmesi. *Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 3(2), 13-23.
- Makanyeza, C. (2014). Measuring consumer attitude towards imported poultry meat products in a developing market: An assessment of reliability, validity and dimensionality of the tri-component attitude model. *Mediterranean Journal of Social Sciences*, 5(20), 874.
- Öncü, E. ve Cihan, H. (2012). Sınıf Öğretmeni Adayları İçin Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeğinin Geliştirilmesi. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2012.
- Özer, A.(2003).İlköğretim Öğrencileri için hazırlanmış Bir Beden Eğitim Dersi Tutum Ölçeğinin Adaptasyonu”, *Spor Bilimleri Dergisi*, Hacettepe Üniversitesi Cilt: XIV Sayı. 2, Ankara.
- Özgüven, İ.E.(1999).Psikolojik Testler, Parem Yayıncılık ,3. Baskı Ankara.
- Peker, M. ve Mirasyedioğlu, S. (2003). Lise 2. Sınıf Öğrencilerinin Matematik Dersine Yönelik Tutumları ve Başarıları Arasındaki İlişki. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 14, s:157-166.
- Stelzer, J., Ernest, J. M., Fenster, M. J. & Langford, G. (2004). Attitudes Toward Physical Education: A Study Of Highschool Students From Four Countries-Austria, Czechrepublic, England, And USA. *College Student Journal*, 38 (2), 171-178.
- Şentürk, K. (2019). Ortaokulda Öğrenim Gören Öğrencilerin ve Ebeveynlerinin Beden Eğitimi ve Spor Dersine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi (Şanlıurfa-Halfeti Örneği). Yüksek Lisans Tezi: T.C. Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Tamer, K. (1987). Beden Eğitimi ve Oyun Öğretimi, Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Eğitim Ön Lisans Programı, Açık öğretim Fakültesi Yayınları, No:101, Ankara.
- Taşgın, Ö. ve Tekin, M. (2009). Çeşitli Değişkenlere Göre İlköğretim ve Orta Öğretim Kurumlarında Öğrenim Gören Öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spor Dersine İlişkin Tutum ve Görüşleri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 457-466.
- Taşmektepligil, Y., Yılmaz, Ç., ve İmamoğlu, O. (2006). İlköğretim Okullarında Beden Eğitimi Ders Hedeflerinin Gerçekleşme Düzeyi, *Sportmetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 139-147.
- Tutumları ile Beden Eğitimi Dersindeki Mutluluk Düzeylerinin İncelenmesi, Gaziantep Üniversitesi, *Spor Bilimleri Dergisi*,7(3),287-306.
- Uslu, E.ve Özlü, K. (2022). Ortaokul Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spor Dersine Yönelik

Yağcı, İ. (2012). Orta Öğretim Öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersine İlişkin Tutumlarının İncelenmesi (Afyonkarahisar ili örneği). Yüksek Lisans Tezi. Afyon Kocatepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Afyon.

Yetim, A. (2000). Sosyoloji ve Spor, Topkar Matbaacılık, Akçaabat, Trabzon, Ankara.

Yıldırım, İ. ve Yetim, A. (1996). “Ortaöğretimde Beden Eğitimi Derslerinin Öncelikli Amaçları Üzerine Bir Araştırma” , Gazi Üniversitesi. B.E.S.Y.O, *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, Cilt:1, Sayı.3, Ankara.

Yücekaya, M. A. (2020). Ortaokul Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spor Dersi Mutluluk Düzeylerinin İncelenmesi. *Uluslararası Dağcılık ve Tırmanış Dergisi*, 3(1), 27-37.

Zeng, H. Z., Hipscher, M. & Leung, R. W. (2011). Attitudes of High School Students Toward Physical Education and Their Sport Activity Preferences. *Journal of Social Sciences*, 7 (4): 529-537.